

שבועות שתיים פרק ראשון שבועות ח.

(א) וכריתות טו., (ג) ערכין טו. ע"ש [טוטה טו. ע"ש כריתות טו. ע"ש], (ג) [בסוטה טו. וכריתות טו. איתא לאשתריוי בקדשים אצל מלת בקהל דהכא בגמרא וכן בתוס' דהכא ד"ה על ז' דברים וכו' אין לו מובן. שוב מלאמי בס' ב"ש כפכה בסוגיא דכריתות מפי ע"ש ומפי עדות ד"ל הכא כמו דאיתא בכריתות ומלת בקהל דהכא טעות הוא ע"ל ואלם חידוש דתוס' דהכא ד"ה על ז' דברים וכו' וגרסא לר"פ ז' וכו' הוסיפו ומקטו בגמרא לאשתריוי בקהל שני פעמים ונאין ספק דלר"פין תיקון וי"ל גם בתוס' על כן לאשתריוי בקדשים], (ד) מיר יט. כ. מעות יא. ז"ק טל: נדרים י. (ה) [בגמורה לר. ובמיר כט.],

תורה אור השלם

1. וכפר על הקדש מטמאת בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם וכן יעשה לאהל מועד השכן אתם בתוך טמאתם: ויקרא טו טז טז

הגהות הב"ח

(א) נפ' הוא ואימא יולדת: (ב) שם מורכב ואימא מזרע:

מוסף רש"י

נגעיה דאכפר ליה. יסורים ונשא של נגע כפרו לו על אותו חטא (סוטה טו.). לאישתרוי (בקהל) בקדשים. שם טומאת שהריוי הכחוב כפרה לטהרתו, זו חבה ויולדת ומזרע, וזר שנטמא (שם).

אי נמי בהנך דלאו בני גלות. הרבה שנוין במסכת מכות (פ"ב) כגון שהרגו דרך עלייה או מי שיזאה אכן מתחת ידו והוליא הלה ראשו וקבלה: **מה חלק.** בטומאת מקדש משאר טומאות: **דמייתי עולה ויורד.** ושאר שגגת עבירה בקרבן קצוע: **דמייתי שעירה ולא כשבה.** ובשאר כריתות או כשבה או שעירה: **חלק להקל קאמרינן.** האי מה מלינו שחלק חילוק שהוא להקל מיבעי לן לאשכוחי דומיא דשעיר הפנימי דקולא הוא שיחיד מתכפר בקרבן לצור שלא חסר בו ממון משלו: **והאי חלוק להחמיר.** שאם לא ימצא שעירה אלא בדמים יקריס יציאנה צעל כרוח: **ואימא יולדת.** שאם עבר עליה יום הכפורים אוכלת בקדשים בלא קרבן: **ולא לכל טומאתם.** וקרבן יולדת אינו צל לכפרה אלא לטהרה מטומאתה לאכול בקדשים: **ולרבי שמעון דאמר כו'. במסכת נדה** צפרק המפלת (דף טז ע"ב): **יולדת חוטאת היא.** שכסורעת לילד נשבעת **מוכרע.** ואיכו לא לר"ך לר"ך דרשה דחלק: **מה חלק דמייתי לפריס לא גרסינן שאין זה להקל שהפריס אינו קריבין ולנד הקרבן הם באין ז' מיים לפני הקרבן והכי גרסינן אימא מזרע.** וחלק דדייה לא מיצטרך לפרושה דהא פריש גבי קושיא דיולדת ומאי חילוק דמייתא צעולה ויורד והיא גופה איתא בגמורה: **ז' דברים.** מפרש במסכת ערכין צפרק יש צרכין. אלמא על חטאת אחי קרבן דליה: **הסם מנגעיה איכפר ליה.** צבער נגעו נכפר לו העון: **ואימא נזיר טמא.** דכתיב (במדבר ו) וציוס השמיני יציא שתי תורים: **ולא לכל טומאתם.** וכי מייתי נזיר קרבן למיחל עליה נזירות טהרה מייתי כדכתי' (שם) והזיר לה' את ימי מזרו והימים הראשונים יפלו וגזרת הכתוב הוא ללא חילול נזירות עד דמייתי קרבן: דרבי אלעזר הקפר במסכת מענית (דף טז ע"ב): **חוטא הוא.** שזיער עצמו מן היין: **כי היכי דעביד לפני ולפנים.** דמפרש לעיל במנינא אחת למעלה וז' למני' מדם הפר וכן מדם השעיר ואתא האי וכפר על הקדש לאיתווי היכל שיעשה כמו כן על הפרוכת מצחו: **נייתי פר ושעיר אחריני קמ"ל.** וכפר מההוא גופיה והדר כתיב וכן יעשה לפרושי מה היא כפרה שהכתוב מנזה עליו שיהא ככל אשר עשה לפנים: **מיניה משמע.** ואייתר ליה וכפר על הקדש לדרשה: **ה"ג מאי ניהו יש בה ידיעה כו' ולא גרסינן טומאה במקדש**

מאי ניהו. והכי פירושא קתני מה פשעים שאין בני קרבן אף חטאים ומאי ניהו טומאה דממעט מהאי קרא הויה דבת קרבן ואיזו זו שיש בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף: **האי צר קרבן.** עולה ויורד הוא ולמה לי למימר דלא ניכפר האי שעיר עלה: **סמוך לשקיעת החמה.** ערב יום הכפורים ולא היה שהות להביא קרבנו: **והשעיר אינו צל לכפר אלא על הטומאה ויש וזרע כיון שעל ידי הטומאה צל לו שזיער עצמו מן היין פעם שניה כדאמר בניר (דף ג. ע"ש) ששנה בחטא קרינן ביה וכפר מטומאתו ודוקא לרבי אלעזר הקפר אצל לרבינן אפילו נטמא כדאמר בניר דלא אפילו נטמא צאונס דלאו חוטא הוא לרבינן מביא קרבן ומאשר חטא על הנפש הוא לרבינן לשון חסרון כמו (מלאכי א ט) והייתי אני וצני שלמה חטאים וכמו (שופטים ט) אל השערה ולא יחטאו ולכל חטאתם ליכא לפרושי הכא לשון חסרון נמי דרשין טמאים דומיא דפשעים דאיתידע ויש לומר דלא דרשינן ביה דומיא דפשעים אלא לענין אס נודע לו מצעוד יום שראוי להביא קרבן אצל סמוך לשקיעת החמה לא חשיב צר קרבן להכי אייתר בשעיר הפנימי חטאים דומיא דפשעים דאפי' אחידע ליה סמוך לשקיעה לא תלי: ומאי**

גירוי עריות כו' אי במזיד בר קמלא הוא. ובהנך לייכא קטלא אלא כרת ליכא לאוקומה דהא איכא למיפרך צר מלקות הוא כדפרישית: **ואימא יולדת.** פירש הקונטרס יולדת שעבר עליה יום הכפורים תאכל בקדשים וכן לר"ה להביא קרבן ואף על גז דאס כן לא אחי לכלל חטאת אין לחוש כיון דבטומאת מקדש וקדשו אחי לכלל חטאת כדפרישית לעיל ולא מקרי נמי פעמים בשנה הואיל ואין זמנה קצוע אלא פעם אחת בשנה אצל קשה דהא צר קרבן הוא ואין יכפר על צר קרבן וי"ל דהואיל וקרבן יולדת לא אחי לכפרה אלא להכשיר בקדשים אין זה צר קרבן אפילו לר' שמעון דאמר יולדת חוטאת היא מכל מקום עקרו אינו אלא להכשיר בקדשים אצל קשה מאי פריך דאי פריך שלא תלטרך להביא קרבן כלל הוה ליה לשנויי כדמשינו גבי שעיר המשלח צפרק צתרא דכריתות (דף טז ע"ב): **דיולדת כי קמייתי קרבן לאשתריוי בקדשים** ואזכיר נמי משני דלא מייתי אלא כתי למיחל עליה נזירות טהרה לכן גרסא לרבינו תם דהכא מספק יולדת פריך כגון ספק אס נפל הפילה אס רוח הפילה ולא הומוקה עוברת דאי חוטאת צתרא רוצא אזלינא כדמוכח צפרק המפלת (מה דף טז ע"ב): **או לא הרגישה שהפילה דלאו צת קרבן היא ואע"ג דמייתא חטאת העוף על הספק כדאמרינן (ס) בסוף נדה (דף ע"ב).** לא חשיב צר קרבן מידי דהוה אחיזי אשמות תלוין דלא חשיבי בני קרבן צפרק צתרא דכריתות (דף טז ע"ב): **כיון דאין באין אלא על הספק ועוד דהא איכא עולת העוף שאין מציאין על הספק והשתא פריך הכא דיתלה לה השעיר עד לאחר יו"כ שציבא חטאת העוף וכן כל הני דבסמוך אצל צפרק צתרא דכריתות (דף טז ע"ב): **פריך דלא ציבא כלל דהשתא אחי שפיר דלא משני הכא כדמשינו הסם: אמר קרא אב"צ חטאתם.** וא"ת קרבן יולדת נמי איקרי חטאת וי"ל דצני שצב על חטאת דומיא דפשעים ולא מני לשנויי אמר קרא וכפר דיולדת נמי כתיב וכפר ויהיו שמכפרה ומטהרה לאכול בקדשים: **ואימא מצורע.** ומאי חלק וכו'. ואס תאמר והא דמייתי נמי אשם וי"ל בחטאת שלו מיהא חלק להקל: **ע"ז ז' דברים נגעים באין.** מימה והא לא מייתי צעלמא קרבן אהנך עבירות אלא כשהוא מזרע והיכי מיסק אדעתין דאחטאה קמייתי**

וגילוי עריות נמי היכי דמי אי במזיד בר קמלא הוא אי בשוגג בר קרבן הוא במזיד ולא אתרו ביה בשוגג ולא אתידע ליה שפיכות דמים נמי ה"ד אי במזיד בר קמלא הוא אי בשוגג בר גלות הוא במזיד ולא אתרו ביה בשוגג ולא אתידע ליה אי נמי בהנך דלאו בני גלות נינהו אמר מר יכול על שלש טומאות הללו יהא שעיר מכפר ת"ל מוטומאות ולא כל טומאות מה מצינו שחלק הכתוב מכלל כל הטומאות בטומאת מקדש וקדשו אף כאן בטומאת מקדש וקדשו דברי רבי יהודה מאי חלק דמייתי בעולה ויורד אימא ע"ז ומאי חלק (סימן ע"ז יולדת מצורע נזיר (וכו')) דמייתי שעירה ולא כשבה אמר רב כהנא און חלק להקל קאמרינן והאי חלק להחמיר הוא אימא יולדת דחלק דמייתא עולה ויורד אמר רב הושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם ולר' שמעון בן יוחאי דאמר יולדת נמי חוטאת היא מאי איכא למימר רבי שמעון לטעמיה דאמר ממקומו הוא מוכרע (ט) אימא מצורע (ט) אמר רב הושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם ולר' שמואל בר נחמני (ט) דאמר על שבעה דברים נגעים באין מאי איכא למימר התם נגיעה דאכפר ליה וקרבן לאישתרוי בקהל ואימא נזיר טמא דחלק דמייתי תורים ובני יונה אמר רב הושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם ולר' אלעזר הקפר (ט) דאמר נזיר נמי חוטא הוא מאי איכא למימר סבר לה כו' שמעון דאמר ממקומו הוא מוכרע אמר מר ר' שמעון אומר ממקומו הוא מוכרע הרי הוא אומר וכפר על הקדש מטומאות מטומאתו של קודש כו' שפיר קאמר רבי שמעון ורבי יהודה אמר לך ההוא מיבעי ליה כי היכי דעביד לפני ולפנים הכי נעביד בהיכל ורבי שמעון ההוא מוכן יעשה נפקא ורבי יהודה אי מההיא הוה אמינא ניתי פר ושעיר אחריני ונעביד קמ"ל ור' שמעון וכן יעשה לאהל מועד מיניה משמע אמר מר יכול על כל טומאות שבקודש יהא שעיר זה מכפר ת"ל מפשעיהם לכל חטאתם וגו' מאי ניהו יש בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף האי בר קרבן הוא לא צריכא דאיתידע ליה סמוך לשקיעת החמה ס"ד אמינא אדמייתי

וגרסא לרבינן דס"ד דאשתרויהו מייתי לכפרה ולאשתרוי בקהל ומשינו דלאו לכפרה מייתי אלא לאשתרוי בקהל: **אימא נזיר טמא.** פירוש ולא ידע שנטמא ומאי חלק דמייתי תורין וע"ג דמייתי נמי אשם מכל מקום הקרבן שחייבו הכתוב לצד מאשם חלק להקל: **ולרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הוא כו'. ואס תאמר** והא לא איקרי חוטא אלא לפי שזיער עצמו מן היין פעם שניה כדאמר בניר (דף ג. ע"ש) ששנה בחטא קרינן ביה וכפר מטומאתו ודוקא לרבי אלעזר הקפר אצל לרבינן אפילו נטמא כדאמר בניר דלא אפילו נטמא צאונס דלאו חוטא הוא לרבינן מביא קרבן ומאשר חטא על הנפש הוא לרבינן לשון חסרון כמו (מלאכי א ט) והייתי אני וצני שלמה חטאים וכמו (שופטים ט) אל השערה ולא יחטאו ולכל חטאתם ליכא לפרושי הכא לשון חסרון נמי דרשין טמאים דומיא דפשעים דאיתידע ויש לומר דלא דרשינן ביה דומיא דפשעים אלא לענין אס נודע לו מצעוד יום שראוי להביא קרבן אצל סמוך לשקיעת החמה לא חשיב צר קרבן להכי אייתר בשעיר הפנימי חטאים דומיא דפשעים דאפי' אחידע ליה סמוך לשקיעה לא תלי: ומאי

מאי היא חלוקת טומאת מקדש וקדשו מכל הייבי קרבן דאינון בעולה ויורד. ואימא ע"ז דחלוקה טומאתה דהיא בשעירה. ורחיק און חלק להקל קאמרינן. וחלוקה דטומאת ע"ז להחמיר עליה היא. מפורשת בספרי. ואימא יולדת ואליבא דר' שמעון דאמר יולדת חוטאת היא. כי בשעה שכוונת לילד נשבעת שלא תוקל לבעלה. ורחיק ר' שמעון לטעמיה דאמר ממקומו הוא מוכרע. ואימא טומאת מצורע שהוא חוטא. דאמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן על שבעה דברים נגעים באים. על לשון הרע. ועל שפיכות דמים. ועל שבוטת שוא. ועל גילוי עריות. ועל גסות הרוח. ונעל הגולן. ועל צרות העין. על לשון הרע שנאמר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית. ואין צמיתות אלא צרעת דמתרגם לצמיתות לחלוטין. ואמרינן מצורע מוחלט. זו השמעתה מפורשת בסוף כריתות. ואמר שאני נגעים דהתם כפר ליה נגיעה. ואימא נזיר וכו' אלעזר הקפר דאמר במסכת חגיגה כי כל נזיר חוטא הוא. ושנינו סבר לה כו'